

ÅRSSKRIFT
for
RINGE-EFTERSKOLE
1936

Udgivet af Elevforeningen.

En god Jul ønsker vi jer
Familien Birkelund

Aarskrift for Ringe Efterskole

1936

Aarskrift

for

Ringe Efterskole

1936

Udgivet af Efterskolens Elevforening.

*I*LSOMT Tiden rinder, Slægter sank i Muld,
Dagens Daad blev Minder for det næste Kuld,
Livet, som de leved', Byrden som de bar,
vi i Dag vil mindes. — Hvem og hvad de var.

Mindes, hvad vi delte med hinanden her,
saa at Efterskolen blev os alle kær,
Evner fik vi øvet, Sindets Undren vakt,
og i stille Timer Ordets Sæd blev lagt.

Mørke Vinterdage lysned' under Sang,
Ungdoms Smil og Latter brød al Trods og Tvang.
Mismod, Tvivl og Døsen veg for Arbejdslyst,
og en Vaardag følte Livets Kald til Dyst.

Ilsomt Tiden rinder — Aar og Dag svandt hen.
Tøsene blev Kvinder, Knægtene blev Mænd.
Men i Dag vi glemmer Aarene, som gik;
varme Haandslag mødes, kendte Smil og Blik.

Blev end Haaret graanet, Sindet mere tungt; '
i det fælles Møde lever alt saa ungt.
Grøn er Ungdoms Ager, Muld faar rigest Høst,
naar der frit kan pløjes, samles frit med Lyst.

*Sæt da Ungdom Stævne omkring Skolebord,
øv dens Arbejdsevne, led dens Syn og Spor.
Men mod Tvang og Trældom, aandløs Lærdoms Magt
skal det altid lyde: Ungdom, vær paa Vagt!*

*End vi frit kan leve under gode Kaar;
men fra Verdens Lande Angst og Gru os naar.
Lad da Dagens Minder tale til os tyst
om et Haab for Danmark, skønt og straalelyst.*

Skrevet af A. ANKERSTRØM i Anledning
af Skolens Jubilæum.

Ringes Efterskoles Historie.

DA jeg ved 50 Aars Jubilæet gav lidt Oplysninger om Efterskolens Historie, var det meget lidt, jeg meddelte, og det er af den simple Grund, at jeg ikke vidste mere og ikke havde kunnet fremskaffe Oplysninger om mere.

Men paa selve Jubilæumsdagen overrakte en af Laurs Rasmussens (Skolens Grundlægger) Sønner mig nogle Protokoller, som han gav mig Lov at beholde og benytte „hvis de havde nogen Interesse.“

Dagen efter gik jeg i Lag med dem, og det viste sig, at selv om der mangler nogle Oplysninger fra et enkelt Aar, er der dog Stof nok til en kort Fremstilling af Skolens Historie.

Skolens Grundlægger var Søn af Folketingsmand Rasmus Mathiassen i Emborg. Han blev som ung stærkt grebet af de grundtvigske Skoleideer. Hans kloge, praktiske Fader søgte at faa ham bort fra disse Ideer, som han kaldte „brusende Følelser“, men Sønnen blev tro mod sin Overbevisning.

Efter endt Lærereksamen begyndte han i 1873 som Friskolelærer i Ringe, og d. 2. Oktober 1886 aabnede han Efterskolen med 12 Elever (11 Dreng og 1 Pige). Skolen havde fra Begyndelsen af Lokaler i et lille straa-tækt Hus, der laa paa samme Sted som den nuværende Skole.

De første 20 Aar gik den under Navnet „Fortsættelses-skole“, vel fordi, det var Meningen, at dens Undervis-

ning skulde være en direkte Fortsættelse af Børneskolens Undervisning. I de første Aar var Flertallet af Eleverne under 14 Aar. I en Ansøgning fra 1889 skriver L. R.: „Naar en Elev har de fornødne Betingelser for at deltage i Undervisningen, sker Optagelsen ved 12 Aars Alderen. Den ældste Elev, der har besøgt Skolen, har været 16 $\frac{1}{2}$ Aar“.

Gennem Arbejdet er Rasmussen sikkert kommen til den Opfattelse, at Eleverne alligevel var lovlig unge til udvidet Undervisning. Fra 1907 kalder han Skolen „Efterskole“. Og selv om der endnu paa den Tid er adskillige Elever under 14 Aar, er der dog mange paa 16 - 17 Aar, ja, endog en paa 19 Aar.

Om Skolens Formaal skriver Rasmussen: „Skolen er en Kundskabsskole, ikke en Højskole. Dens Formaal er ikke at uddanne til Eksamen, men derimod at give en videregaaende Undervisning for bedre begavede Elever ud fra det Grundlag, som tidligere er tilegnet i en Børneskole, og derved fremhjelpe den almene Oplysning.“

I de første 10 Aar virkede Skolen hver Vinter i 6 Maaneder. Om det som i de første 3 Aar har været fra 1. Okt. til 31. Marts, eller det er blevet ændret til Tiden 1. Nov. til 30. April, kan ikke ses. Enkelte Aar har der ogsaa været Sommerskole. Sommeren 1889 var der 8 Elever, men hvor mange Maaneder Sommerskolen varede, fortælles der intet om. Senere har den kun haft 5 Maaneder Vinterskole.

Undervisningsfagene var fra Begyndelsen mange: Dansk, Fysik, Zoologi, Geografi, Historie, Regning, Skrivning, Matematik, Geometri med geometrisk Tegning, Frihaandstegning, Engelsk, Husftid, Sløjd og Gymnastik. Det er værd at lægge Mærke til, at Efterskolen allerede for 50 Aar siden ad Frivillighedens Vej

har indført manuelle og interessevækkende Fag. Ikke mindre bemærkelsesværdigt er det at erfare, at Skolen straks indførte den svenske Gymnastik — ogsaa for Pigerne, til stor Forargelse for mange — naar man ved, at den svenske Gymnastik først holdt sit Indtog i Danmark i 1884 gennem Vallekilde Højskole.

Skolen voksede ret hurtigt, allerede i 1890 havde den 23 Elever, men dens økonomiske Kaar var i mange

Skolen i 1886.

Aar ringe. Indtil 1898 havde Rasmussen og hans Hustru for deres Arbejde i Efterskolen aldrig haft 400 Kr., flere Aar havde de endog haft Underskud. Det er derfor forstaaeligt, at Rasmussen i 1889 sender en Ansøgning om Understøttelse til Kultusministeriet. Han betoner deri, at „uden Understøttelse vil Skolen vanskelig kunne fortsætte sin Virksomhed.“ Det hjalp imidlertid intet; saa længe Estrup sad ved Styret, fik Skolen intet Tilskud af Statskassen. Men i 1895 opnaaedes et Stats-tilskud paa 200 Kr. Amtet viste sig straks mere forstaaende, thi fra 1887 gav det et aarligt Tilskud paa

100 Kr. Og Ringe Kommune har altid støttet Skolen, i de første Aar med 2 halve Fripladser, senere med 4 halve Fripladser eller 96 Kr.

Paa Grund af de smaa økonomiske Forhold kunde der i den første Tid ikke knyttes faste Lærere til Skolen. Vinterhjælpen fik Rasmussen dels af Kommuelærere i Ringe By og dels af Friskolelærerne i Omegnen. Man ser, at de i Sagens Interesse har gjort et stort og godt Arbejde for en meget ringe Løn.

I Aarens Løb oprettedes der flere Efterskoler omkring i Landet, de vandt Anerkendelse, og det bevirkede højere Statstilskud. Siden 1912 har Staten ogsaa ydet Tilskud til mindre bemidlede Elever og til Skolernes Undervisningsmidler.

Rasmussen kæmpede hele sit Liv for at skabe Agtelse for de frie Skoler og for at skabe et sundt økonomisk Grundlag for deres Bestaaen i Fremtiden. Og han opnaaede at se smukke Resultater af sit Arbejde. „De brusende Følelser“ i hans Ungdom skabte i ham en fast Vilje til at holde ud i Kampen for de Skoleideer, som han troede paa.

Rasmussen og hans varmhjertede Hustru sled sig selv op i den frie Skoles Tjeneste. 1915 forlod de Ringe, og da havde de i Efterskolen haft over 900 unge Mennesker, som de paa bedste Maade havde søgt at hjælpe til Rette.

Samme Aar blev Ledelsen af Efterskolen overdraget min Hustru og mig. Vi forstod saa godt, at det ikke vilde blive let at tage Gerningen op efter en iderig Banebryder. Vi blev ogsaa af velmenende Folk advaret mod at tage til Ringe. Det vilde jo være mere økonomisk betryggende at gaa ind i den offentlige Skole. Men naar man nu fra at være Hyrdedreng paa den jydskede Hede bogstavelig talt (og uden Protektion af

nogen Art) havde arbejdet sig frem gennem det meste af Europa, saa har man faaet noget ind i Sindet, der siger: Du skal ikke gaa af Vejen for Vanskelighederne, de skal bare overvindes.

Vi tog saa fat. Ganske vist røg Elevtallet straks ned til det halve af, hvad det havde været i Rasmussens Tid. Folk vilde først se, hvad vi duede til. Det blev

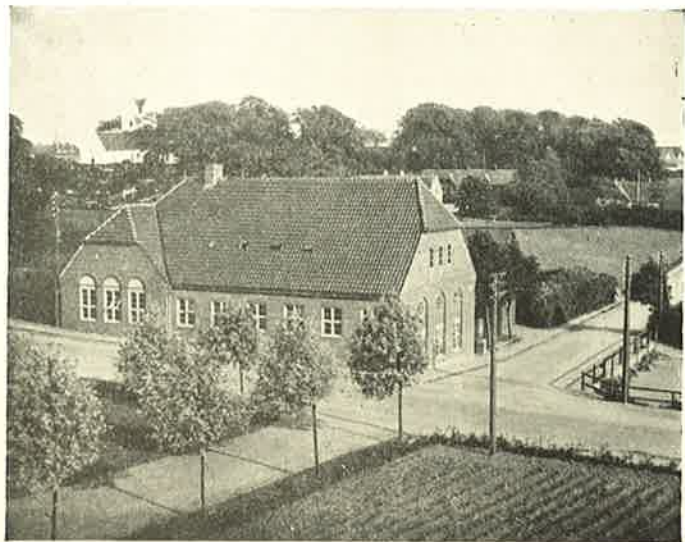
Skolen i 1915.

anbefalet mig at melde mig ind i visse Organisationer for ad den Vej at vinde Forbindelser. Jeg havde i min Ungdom set saa meget til Protektion og gode Fortalere, at jeg foragtede den Fremgangsmaade. Skulde vi sejre, maatte det alene ske gennem vort Arbejde.

Vi fortsatte. Og Elevantallet steg ganske langsomt. Vi blev snart klar over, at det var gamle Elevers Æmtale af Skolen, der skaffede os nye Elever. Da følte vi fast Grund under Fødderne.

Vi fortsatte Arbejdet saa vidt muligt paa samme Maade,

som Rasmussen havde begyndt det. Dog er der i Aarenes Løb sket enkelte Ændringer som en Følge af Tidens ændrede Krav. 1923 blev en Del af Skolen bygget om, saa vi fik to ny Klasseværelser og en tidssvarende Gymnastiksal. Det var en stor Fordel i det daglige Arbejde, men dog særlig ved festlige Lejligheder.

Skolen i sin nuværende Skikkelse.

I den Tid, vi har været her, har Skolen været besøgt af mere end 1000 Elever. Arbejdet med Ungdommen har for os været en Livsberigelse — saa tør vi ogsaa tro, at det har været frugtbringende for en Del af de unge, vi har været i Forbindelse med. Og vi ser med Glæde og Taknemlighed tilbage paa vor Gerning i Efterskolens Tjeneste.

Nu har Ringe Efterskole bestaaet i 50 Aar. Den var ikke den første Efterskole i Danmark, men den er den ældste af de nu bestaaende Efterskoler.

Ud fra den Opfattelse, at Ungdommens Evner udvikles bedst gennem Selvarbejde, har Efterskolen altid været ledet som en Arbejdsskole, men paa en saadan Maade, at den samtidig har søgt at skabe Interesse for Livets skønneste og ædleste Værdier. Og den har efter Eyne søgt at hjælpe sine Elever i Forbindelse med disse Værdier, ikke ved Moralprædikener, ikke ved Tvang, men ved jævnt, sundt og menneskeligt Samliv.

Maatte Lovgivningsmagten i de kommende Tider paa skønne Efterskolens Arbejde saaledes, at den giver Ungdommen lettere Adgang til at søge disse Skoler, da vil der blive Brug for mange flere af dem. Livet i den frivillige Efterskole vil altid være lysere og gladere end i den tvungne. Hvorfor? Fordi den Skole man selv vælger og har Tillid til, omslutes af større Kærlighed end den Skole, man kommanderes hen i.

P. Birkelund.

Stor, smuk Jubilæumsfest paa Skolen.

LØRDAG Aften den 6. Juni samledes mange af Laurs Rasmussens gamle Elever for at holde en særlig Jubilæums- og Mindefest paa Ringe Efterskole, Vejret var saa sommerligt, at man havde vanskeligt ved at gaa indendørs, men da det skete, og man bænkedes i Skolens Sal om festlige Kaffeborde, saa var der over det hele det kammeratlige Fællesskab, som skabte en smuk og minderig Aften.

Forstander Birkelund bød velkommen, udtalte sin Glæde over den store Tilslutning, og takkede Laurs Rasmussens Børn, fordi de var kommet til Stede alle.

Det er jo en enestaaende Fest, idet det er den første Efterskole, der kan holde 50 Aars Jubilæum. Vi har ønsket denne særlige Aften for Laurs Rasmussens Børn og gamle Elever. Velkommen alle.

Efter Sangen „Ilsomt Tiden rinder, Slægter sank i Muld“ — talte Laurs Rasmussens Søn, Friskolelærer Svend Emborg, Ollerup: Han gav et Rids af Efterskolens Forhistorie udfra 4 Breve, der var skrevet af hans Farfader, Folketingsmand Rasmus Mathiasen i Emborg ved Ry, til Sønnen Laurs Rasmussen. Emborg oplæste endvidere 2 Breve — deraf det ene fra den ældste af Laurs Rasmussens Sønner, der 10 Aar gammel var kommet ud at tjene.

Til Slut læste Emborg et Brev fra en Efterskoledreng i 1887. Der var over dette en tryk, fortrolig Tone, der viste, at de store Børn var taget ind i Skolens Hjemliv.

Derefter sang man Sangen om Laurs Rasmussen: „Bred om Bringen, jævn og støt“.

Efter fælles Kaffe bord blev en Sang af Uffe Bek sunget: „Der stod en Skole i fordums Tid“.

Forstander Birkelund oplæste Hilsener, der var indløbet fra mange Sider.

Derefter talte Dekupør Uffe Bek om Skolen, set fra Børnenes Side. Han sluttede med en varm Tak til Skolen baade i Laurs Rasmussens Tid og nu senere under Birkelunds. Vi hylder derfor dem, der begyndte Gerningen her, og dem, der har fortsat den. Det har ikke været tilfældigt, at vi stod Vagt om Friskolen her, men vi har følt, at den Linie, der har været lagt og fastholdt her i Skolen, den tog vore Børn ved Haanden og ledede dem med Kærlighed.

Tilsynsførende med Efterskoler, Førstelærer Henrik Hansen, ridsede Efterskolens Historie op. Han bragte

en Hilsen fra den øverste Tilsynsførende, Kaalund Jørgensen, med Tak for den gode Gerning, der er øvet her. De „Ringeseminarister“, der udgik her fra Laurs Rasmussens Skole, har øvet en stor Indsats ud over hele Landet. Det er et godt Arbejde, der er øvet her fra gammel Tid, og det er fortsat med stor Dygtighed af Forstander Birkelund. Ringe Efterskole har en smuk Plads blandt Landets Efterskoler. (Bifald).

Den ældste „Ringeseminarist“, Frk. Hjortdal, der udgik fra Skolen i Ringe for 35 Aar siden, rettede en varm Tak for den Hjælp, der blev givet til at gribe Arbejdet rigtigt an blandt Børnene.

Folketingsmand Kr. Nygaard ønskede til Lykke med Tiden, der gik, med Tiden, der kommer, og takkede for den Forbindelse, han havde haft med Skolen i Ringe gennem Svigerfaderen, Lærer Brønsted, der var en af Laurs Rasmussens første Efterskolelærere, og senere ved selv i 4 Aar at være Lærer hos Laurs Rasmussen. Nygaard rettede en varm Tak for den Uddannelse, han havde modtaget i de 2 Aar, 1911—13. Ikke mindst gjaldt dette Fru Hansine Rasmussens Indvirkning gennem hendes smukke Religionsfortælling.

Seminarielærer Jens Emborg, Vordingborg, fremdrog Træk fra Efterskolens Oprettelse og rettede en Tak til Forstander Birkelund og Hustru med Ønske om Velsignelse over Gerningen.

Friskolelærer Jes K. Jessen, Trunderup, fremhævede den Indsats, Laurs Rasmussen har øvet i dansk Skoleliv, hvor han gennem Efterskolen skabte en Skoleform ud fra Følelsen af de Krav, det jævne Menneskeliv stiller. Og han takkede for den gode Videreførelse af dette Arbejde, som er sket under Birkelund og Frue.

Sogneraadformand Carl Albretsen takkede for den Paavirkning, han havde modtaget fra Laurs Rasmussen

og hans Hustrus Skolegerning, og sluttede med Ønsket om en lys og lykkelig Fremtid for Ringe Efterskole.

Efter endnu nogle Udtalelser, bl. a. af Bibliotekar Frk. Hansigne Mortensen, sluttede den smukke Sammenkomst, der fra først til sidst var et Vidnesbyrd om den rige Gerning, der har været knyttet til Ringe Efterskole.

— — —
Den fælles Jubilæumsfest for alle Eleverne i de 50 Aar, enten de var fra Laurs Rasmussens eller fra Birkelunds Tid, afholdtes om Søndagen paa Ringe Hotel, hvis store Sal fyldtes med glade, gamle Elever fra alle Aargange, samt en lang Række Gæster.

Her bød Forstander Birkelund velkommen og gav et kort Rids af Efterskolens Historie og nævnte her den Opmuntring, der laa i den store Tilslutning der altid har været til Efterskolens Arbejde.

Efter en Sang talte Skolens tidligere Lærer, Højskoleforstander Johs. Terkelsen, Ry. Vore frie, danske Skoler har altid haft en nær Forbindelse med Hjemmene, der sendte dem Børnene. Derfor kan der ved et Jubilæum i den frie Skole være Grund til at tale om, hvad Hjemmene betyder for Mennesket og der igennem for Folkelivet.

Dette gjorde Forstanderen derefter ud fra den Literatur, som de senere Aar har bragt om dette Emne.

Efter Sangen: „Den danske Sang“ talte Forstander Birkelund om Tidens Angst for Fremtiden. Der rejser sig derudefra Krav om mere Dygtighed og derfor flere Skoler. Store Skolebygninger rejses og vil til senere Tider vise vor Tid som en Tid, der søgte Dygtighed. Men dette er ikke nok, og man maa ikke glemme, at der er andre Værdier i Livet, der er langt større. Disse Værdier findes i Karakteregenskaben, som har det bedste Grosted i Hjemlivets Kreds.

Derfor maa vi lære Ungdommen at samles om de Kræfter, der er med til at gøre Livet lysere, og som drager opad. Og i det lange Løb vil man erfare, at det ikke er den hensynsløse Egoisme, der sejrer, men at Lykken findes ved Opfyldelsen af det gamle Bud, at vi skal elske Herren vor Gud og vor Næste.

Derefter var der fælles Kaffebord i „Højenloft“.

Her talte Formanden for Efterskoleforeningen, Skolebestyrer Skriver, Glamsbjerg. Efterskolen er en god og fri Skoleform, og dens Frihed maa vi værne om, og dens Leder maa beholde sin Ret til at præge Arbejdet personligt. Skriver sluttede med at udtale smukke Mindeord om afdøde Forstander Laurs Rasmussen og hans Hustru, og takkede Forstander Birkelund og Hustru for deres Indsats i den frie Skole. Han overrakte Fruen en smuk Buket fra Efterskoleforeningen med 50 røde Roser.

Seminarielærer Aage Emborg, Silkeborg, takkede, fordi vi mærker, at Traadene binder den gamle og den nye Tid sammen.

Førstelærer Henrik Hansen, Odense, bragte Tilsynsraadets bedste Tak og Lykønskning.

Friskolelærer Sehested, Aarslev, rettede en særlig Tak til Forstander Birkelund for den Arbejdets Rytme, han som den fødte Skolemand lagde over Skolelivet.

Pastor Carlsen, Ringe, fremhævede det gode Ords og det gode Eksempels store Indsats paa Ringe Efterskole.

Lærer Isen, Nr. Broby, takkede for den Frihed, der var for Medarbejderne ved Skolen.

Amtsskolekonsulent H. Jepsen, Ringe, takkede for godt Naboforhold mellem Fri- og Efterskolen og Sognets Kommuneskole og udtalte de bedste Ønsker for Efterskolen og Haabet om, at der blev skabt et saadant

økonomisk Grundlag for Efterskolen, saa enhver ung kan faa Raad til at komme der.

Gdr. Ejner Rasmussen, Espe, udbragte et Leve for Birkelund og Hustru.

Forstander Joh. Therkelsen, Ry, takkede for den gode Forbindelse, der stadig er mellem Ringe og Ry.

Frikolelærer Appel, „Hjemly“, takkede for godt Naboskab.

Derefter holdt Elevforeningen Generalforsamling, og efter en Spisepause var der Oplæsning af fhv. Højskoleforstander Siewerts, og til Slut fik de unge en Svingom.

(Svendborg Avis).

Laurs Rasmussen.

BRED om Bringen, jævn og støt
stod han midt iblandt os,
Jyde fuldt som Jyde født,
med et Blik, der vandt os.

Ærlig, aaben, uden Svig —
uden Sving i Talen;
men saa sand og hjertelig,
uden Pynt og Pralen.

For den frie Skoles Sag
og for Hjem og Kirke
stod han til sin sidste Dag
i et trofast Virke.

Stod der helt og stod med Lyst,
vidste, hvad han vilde —
til en sen, men gylden Høst
modnet i det stille.

Ydmyg i sit Kald, sin Tro,
barnlig, gudhengiven,
saadan vil hans Minde bo
blandt os gennem Tiden.

A. ANKERSTRØM.

Til Ringe Efterskole.

FOR mig — der er kommen til Verden samme Sted
og omtrent samtidig med Ringe Efterskole, og som
er vokset op sammen med den, og endelig som ung
Lærer har hjulpet min Far med Arbejdet i Efterskolen
de fem sidste Aar han var dens Leder — var det ved
50 Aars Jubilæet i Sommer en ret mærkelig Oplevelse
at se den store Skare af mig ganske ubekendte unge,
der kom til Stede ved Søndagsmødet. De 21 Aar, der
er gaaet, siden jeg samtidig med mine Forældre forlod
Ringe, har gjort mig næsten fremmed paa Stedet; de
sidste 21 Aargange af „gamle“ Elever kender jeg ikke.
Men der var for mig knyttet en Følelse af Glæde og
Opmuntring til Synet af al denne Ungdom, der har

sluttet sig til den Skole, som min Far for 50 Aar siden begyndte. Og det var med en Følelse af Haab og Tillid til frit, dansk Skolearbejde i Fremtiden, jeg hørte Skolens nuværende Leder tale til denne Ungdom.

For denne Oplevelse vil jeg gerne takke her i Skolens Aarsskrift, takke Skolen, dens Leder og Elever, for dette Indtryk af, at Skolen lever endnu og lever godt og smukt. Gid den maa gaa en god Fremtid i Møde og faa Lykke til ikke blot at samle og dygtiggøre megen Ungdom; men ogsaa til at formindske den Del af Ungdommen, der driver for Vind og Vove, og forøge den Flok, der uden at lade sig vildlede af Tidens mange falske Signaler formaar at være en god og glad og lykkelig Ungdom, som ikke just altid gør som de andre, men til enhver Tid og paa ethvert Sted har baade Lyst og Mod til at gaa den rette Vej.

Svend Emborg.

Minder.

FOR 50 Aar siden laa der, hvor nu den røde Murstensbygning og det flotte ny Øvelseshus, som hører til Ringe Fri- og Efterskole, ligger, et lille, lavt, straatækt Hus med Skolelokaler og Beboelse for de daværende Friskolefolk samt et ikke særlig imponerende Øvelseshus, som i den Gavl, der vendte ud imod Vejen, havde en Skolestue nederst og øverst en lille Klasse; men var Huset end uanseligt udvendigt, saa var der aandelig Rigdom indvendig, for her boede Lærer Laurs Rasmussen og hans Hustru Hansine Rasmussen, og hvor de to var tilhuse var der godt at være.

For 50 Aar siden begyndte Laurs Rasmussen at holde Efterskole, eller, som det den Gang hed: Fortsættelseskole. Jeg ved ikke, hvornaar eller hvorfor den fik Navneforandring. Undertegnede havde da den Lykke at blive antaget som Lærerinde baade ved Børneskolen og Efterskolen, og var saa vidt vides den eneste Lærerinde i Ringe Sogn, da Hansine Rasmussen i de 6 Aar, jeg var ved Skolen, trak sig helt tilbage fra Skolegerningen, nu vrimler det med Lærerinder i Sognet, saa Kvinder maa vel være paa deres Plads i Skolegerningen, skulde man tro.

Laurs Rasmussen har fortalt mig, at da jeg skulde være Lærerinde i Skolen, var der en Mand, der truede med at tage sin Søn ud af Skolen, for saadan en ung Pige kunde saamænd ikke faa Børnene til at lyde, dog gjorde han ikke Alvor af sin Trusel, og jeg synes selv, det gik helt godt med Lydigheden.

Efterskolen begyndte med 12 Elever, 11 Dreng og 1 modig Pige, som udmærket godt kunde hamle op med Drengene, baade hvad Hoved angik, og om galt skulde være ogsaa med Næverne, dog kunde hun ikke naa at spise 6 store Fastelavnsboller, medens Jens Ovesen løb op ad Bakken til Syraks Hus og tilbage igen, hvorfor Pigebarnet selv maatte betale Bollerne; havde hun naaet at faa dem spist, skulde Jens have betalt dem.

Dersom jeg husker rigtigt, boede der kun 3 af Efterskolens Elever paa Skolen det første Aar. Jeg kan huske, at vi en Aften, tillige med den unge Pige i Huset samt Rasmussens Sønner og en Fætter til mig, som læste sine Lektier nede i Skolen, holdt en meget fin Koncert, hvor den senere Komponist og Organist Jens Emborg, Rasmussens ældste Søn, dirigerede. Undertegnede gav Tonen an ved at blæse paa Rede-

kam Melodien til den glade Kobbersmed, Fætteren slog Kastagnetter, og en lavede Brumbas med et Stoleben mod Gulvet, en anden gned en Prop mod en Flaske, en tredje slog to Blikgrydelaag mod hinanden, en fjerde slog Grenene paa en Ildtang imod hinanden, jo, det var en dejlig Koncert, antagelig en Forløber for de nu saa moderne Jazz-Koncerter.

Den første Vinter, der var Efterskole i Ringe, medvirkede tre af Omegnens Friskolelærere ved Skolen, nemlig Appel fra Ryslinge, Peder Pedersen fra Søllinge og Simon Sørensen fra Rudme, de er nu alle lagt under Mulde. Jeg kan ikke huske, hvilke Fag hver især underviste i, dog kan jeg huske, at Simon Sørensen fortalte Verdenshistorie, for jeg var altid med til den Time, og kan fortalte saa godt, at vi glemte Tid og Sted. En Gang, da han fortalte om Rousseau, blev vi dog revet ud af Fortryllesen ved at mærke en underlig sveden Lugt, og vi opdagede, at Simon Sørensen dampede bagi, der var gaaet Ild i hans Frakkeskøder, som var kommet for nær til Kakkellovnen. De var alle tre gode og dygtige Lærere. Æret være deres Minde. Efterhaanden fik Efterskolen flere og flere Elever, ogsaa Piger, som var med til alle Fag, ogsaa Sløjd. En Vinter skulde der maales Jord op nede hos Kristoffer Ovesens i Lombjerger. En gammel Dame i Byen syntes, det var forfærdeligt, at Piger skulde med til saadan noget, og skulde de endelig med, saa bad hun om, at Piger og Drengene maatte gaa hver for sig til Lombjerger, hun fandt det ikke passende, at de fulgtes ad. Ak ja, det var den Gang.

Rasmussen satte en Grænse for, hvor langt Drengene maatte gaa hen ad Vejen i Frikvartererne hen efter Munks Skole, der laa der, hvor de gamles Hjem nu er, for Drengene fra Skolerne sloges, naar de kom for

nær paa hinanden. Der var en tredje Skole, Organist-skolen, som den kaldtes, da Læreren ved Skolen var Organist ved Kirken. Lærer Kristensen bor nu i Skolen. Den Gang hed Læreren Jacobsen, og Drengene fra de forskellige Skoler kaldte hverandre for Lus, Munks var Munkelus, Friskolens var Frilus og Organist skolens var Jagtlus, og hvor Lusene de sloges, naar de kunde komme afsted dermed. Jeg ved en Jagtlus og en Frilus, som boede Side om Side udenfor Byen; naar de skulde i Skole, fulgtes de ad op til Baneoverkørslen paa Svendborgvej — ikke længer, for en Frilus og en Jagtlus maatte ikke ses sammen her i Byen. Paa Tomands-haand var Lusene flinke imod hinanden, men var de flere i en Flok, leverede de nogle vældige Bataljer.

Vi indførte svensk Gymnastik i Skolen, og det var noget helt nyt med Pige-gymnastik, hvor var det dog nogle dejlige Timer, hvor var vi dog glade allesammen, og hvor var Pigerne ivrige for at blive dygtigere end Drengene til Fremstillingen, og vi lærte nye Sange til at marchere efter og Sanglege, og Pigerne sagde: „Bare vi nu ikke skal gøre dig Skam til Fremstillingen, Hansine“. De var allesammen saa flinke.

Forresten blev jeg helt udsvævende, hvad Gymnastikken angaar, for jeg gik til Sødinge og havde Gymnastik med de voksne Piger og til Rudme og havde Gymnastik med Skolepigerne og de voksne Piger, og endelig til Palleshave den sidste Vinter, jeg var ved Skolen i Ringe, og havde Gymnastik med Skolepigerne og de voksne Piger der. Jeg var derovre om Natten og holdt Skole for Børnene hele næste Dag, medens Læreren, Peder Clausen, gik til Ringe og underviste i Efterskolen. De voksne Piger i Ringe havde selvfølgelig ogsaa Gymnastik. Det var i Estrups Dage, og han havde oprettet et Gendarmerikorps, som skulde

holde Orden i Landet, for der var en Mand, som havde skudt en Knap af Estrups Frakke, og saa skulde der ordentlig passes paa os allesammen. Gendarmerne var i lyseblaa Uniformer, hvorfor vi kaldte dem „De lyseblaa“. Vi havde saadan et Par „Lyseblaa“ stationeret i Ringe, og vi Piger opdagede, at de kiggede ind gennem Ruderne i Øvelseshuset en Aften, vi havde Gymnastik,

Pigehold fra Ringe i 1880erne. (Forfatteren i Midten forrest).

de skulde se, hvad det var for noget rædsomt noget, vi foretog os, om det kunde komme Landet eller Estrup til Skade. Gendarmerikorpset er forlængst afgaaet ved Døden, men Kvindegymnastikken lever endnu i bedste Velgaaende.

For 50 Aar siden havde vi allerede en Børnebog-samling i Ringe Friskole og Væg billeder, der passede til de bibelske Fortællinger, og vi sang altid Sange, historiske og bibelhistoriske, som passede til det, der var fortalt om i Timerne, og vi havde Syskole for Pigerne,

netop fordi der var en Lærerinde ved Skolen, hvilket de ikke havde i de andre Skoler i Sognet.

Jeg vil nu slutte med at ønske, at Efterskolen i Ringe maa have en lang Fremtid for sig, og at Forstander Birkelund og Fru Birkelund og Lærerinde Frk. Jensen endnu i mange Aar maa faa Kræfter til at virke til Gavn for den Ungdom, som søger Skolen.

Hansine Mortensen.

Aaret, der svandt.

EFTERSKOLENS Aar begynder som bekendt den 3. Nov. Det var i Aar en Søndag, men det forhindrede ikke, at vi begyndte som sædvanlig med et Aabningsmøde, hvortil Eleverne og næsten alle deres Forældre var mødte. Lærer Jensen, Sødinge, og jeg holdt et Par korte Taler efter det fælles Kaffe bord.

Skolen havde fuldt Hus, og Lærerkæfterne var følgende: Johanne Jensen, Sv. Aa. Fillipsen, Johs. Jensen (Historie), Amtskolekonsulent Jepsens Hustru (Engelsk) samt min Hustru og jeg.

Arbejdet gik roligt og støt hele Vinteren. Der var hverken Sygdom eller Vanskeligheder af nogen Art, som greb forstyrrende ind i Vinterens Arbejde.

Julesammenkomsten fandt Sted Søndag den 29. Dec. Skønt Festen som i Fjor kun var for Efterskolens Elever, var Gymnastiksalen dog fyldt til sidste Plads, da Eleverne havde taget Plads ved Kaffe bordene. Tiden gik med Oplæsning, Musik, Sang, et Par Smaataler og tilsidst lidt Dans.

Vi plejer hver Vinter at have en Odensetur for at se Byens Hovedseværdigheder og saa komme i Teater; men

da Teaterdirektøren sidste Vinter ikke vilde give billige Billetter for Skoleelever, fik vi ingen Teatertur. Men som Erstatning fik vi et Par gode Aftenunderholdninger i Ringe. Først (d. 18. Febr.)

Fyrtaarnet og Bivognen.

en Oplæsning i Højskoleforeningen af Lærer Demuth og Frue; de læste „Et Dukkehjem“ af Ibsen. Senere (d. 6. Marts) en Dilettantforesilling i Ringe Gymnastikforening. De tlinke Dilettanter opførte en Folkekomedie af P. Hilsø; den hed „De to Brødre“; og de optrædende høstede stort Bifald. Sidst i Marts havde vi den sædvanlige Afslutningstravlhed med Eksamen Lørdag d. 28., Søndag d. 29. Gymnastikfremvisning og Mandag d. 30. Afslutning. — Saa var den Vin-

ters Arbejde forbi. Eleverne spredtes for alle Vinde, men mange af den havde glædeligvis vundet sig Venner, som de fremdeles har Forbindelse med. En Del af dem (vistnok 8) kommer igen til Vinter for at tilbringe endnu 5 Maaneder paa Skolebænken.

Sommerens største Oplevelse var for mange vel nok Elevmødet med Skolens 50 Aars Jubilæum. Da der andet Steds i Aarsskriftet kommer Referat af Festen vil jeg kun nævne, at den første Dag (6. Juni) var forbeholdt Laurs Rasmussens Sønner samt Lærere og Elever fra hans Tid. Rasmussens nulevende Sønner var alle mødte, hvilket glædede os meget. Og af de Taler og Minder, der blev fremført, fik vi en stærk Følelse af, at den Aand, der herskede i Skolen i Laurs Rasmus-

sens Tid, er den samme, som lever og hersker endnu, dette siger jeg ikke for at prale, ejheller for at prøve paa at staa Maal med Skolens Grundlægger, men jeg siger det i taknemlig Erkendelse af, at Flertallet af de Hjem, der sender os deres unge, deler Skolesyn baade med den gamle og den fortsatte Ledelse. Det styrker mig i Troen paa, at der fremdeles i den danske Befolkning er Brug for Ungdomsskoler af denne Form.

Elevmødet (d. 7. Juni) med den egentlige Jubilæumsfest paa Højskolehotellet havde vundet stor Tilslutning, og Festen forløb efter min Mening i enhver Henseende godt. Referatet fortæller om den. Men hverken I eller Referenterne har nogen Anelse om, hvad der i de to Dage strømmede ind til Skolen af Telegrammer, Breve, Blomster og Blomsterkurve fra gamle Elever, Lærere og Venner af Skolen. Vi følte rigtig i de to Dage, at vi er omgivet af en stor Vennekreds. Vi vil derfor gerne sige rigtig mange Tak til saa mange, som vi ad denne Vej kan naa, for hvad I, hver paa sin Maade, har bidraget til at gøre Jubilæet saa festligt, som det blev.

Tre Mand høj.

Den aarlige Elevcykletur (13.—18. Juli) gik i Aar over Nordsjælland til Kullen og Höganäs Kulgrube. Der var 40 Deltagere. Den forløb planmæssigt og bliver refereret af en Elev fra sidste Vinter.

Jubilæumsholdet.

En trist Meddelse har jeg til sidst, og det er, at Fru Jepsen døde d. 10. Oktober. Hun har været svagelig i flere Aar, men hun holdt tappert ud til det sidste. I, der har haft hende til Lærerinde, vil mindes hende som en livlig, elskværdig og dog bestemt Kvinde, der baade kunde og vilde lære jer noget. Her paa Skolen vil vi komme til at savne hende, men vi mindes hende i Taknemmelighed.

Nu gaar Aaret paa Hæld, om faa Dage gaar vi ind i det ny Skoleaar. Da modtager vi igen ny Elever, unge Mennesker som vi skal prøve at vejlede, saa de opnaar større Dygtighed, faar Tro paa, at det betaler sig at tage fat, og sidst, men ikke mindst, saa de maa opleve Glæden ved at finde gode Kammerater blandt andre unge.

Vi faar fuldt Hus. Og der bliver saa mange til at bo paa Skolen, at vi har maattet flytte om paa vore egne Børn for at skaffe to Værelser mere til Eleverne.

Som en Del af jer allerede ved, maatte min Hustru i September lade sig operere for en ret alvorlig Brystsygdom. Hun var i lang Tid efter ret sløj, men nu gaar det godt fremad, og hun vil som sædvanlig tage Dansk og Litteratur i Efterskolen. Der kan vi heller ikke godt undvære hende.

Vi haaber saa paa en god Vinter.

Ringe den 30. Oktober 1936.

P. Birkelund.

En rigtig glædelig Jul og et godt
Nytaar ønskes eder alle.

Dorothea og Peter Birkelund.

DET var en sludfuld Oktoberdag, at det Rygte sivede ud: „Fru Jepsen er død!“ — Skønt vi godt vidste, at Fru Jepsen, der i flere Aar havde været svagelig, i nogen Tid havde ligget syg af en alvorlig Lungebetændelse, var det dog svært at fatte, at det virkelig var sandt. Det følte saa vemodigt, at vi ikke mere skulde mødes med hende, aldrig mere faa et af de lyse, milde Smil, som hun altid hilste paa en med eller se ind i hendes forunderlig levende Øjne, der glimtede saa venligt bag Brilleglassene, og dog var det saadan: Fru Jepsen var gaaet bort.

Selv om Fru Jepsen ikke tog direkte Del i Skolearbejdet, havde det dog hele hendes Interesse, og da vi her paa Efterskolen engang for mange Aar siden manglede en Lærer i Engelsk, henvendte vi os ikke forgæves til Fru Jepsen. Hun tog med Glæde det Arbejde op, og Aar efter Aar paatog Fru Jepsen sig Engelskundervisningen, som hun udførte med stort Dygtighed og Energi trods ofte svigtende Helbred.

Men Fru Jepsen kunde ikke alene undervise dygtigt, hun kunde ogsaa komme i Forbindelse med de unge, saa de kom til at holde af hende, og jeg er sikker paa,

at alle I, der har kendt Fru Jepsen, vil føle Vemod ved Tanken om, at hun ikke er mere.

Vi her paa Skolen vil altid mindes Fru Jepsen i Taknemlighed for den gode Hjælp, hun gav ved Arbejdet og for hendes venlige og elskærdige Færd iblandt os.

Ære være hendes Minde!

Ogsaa blandt Kammeraterne har Døden gjort sin Høst, idet Ingrid Storm, der var Elev Vinteren 1933—34 døde i Sommer. I, der var Elever sammen med hende, vil sikkert huske hende som en stille og venlig lille Pige, der paa alle Maader var med til at fremhjelpe den gode Tone paa Skolen og det gode Kammeratskab.

Vi har her paa Skolen kun gode Minder om lille Ingrid, og vi føler det vemodigt, at hun ikke er mere iblandt os.

Dorothea Birkelund.

Reklame og Sandhed.

DER bliver sagt saa meget om vor Tid, nogle berømer den, andre kritiserer den, de fleste er misfornøjede med den, de gode gamle Tider var dog meget bedre. Ja, der er noget rigtigt i det alt sammen, men kedelig, det er vor Tid i hvert Fald ikke. Der kastes en saadan Mangfoldighed af Varer og Strømninger ud paa Markedet, at det er fuldkommen umuligt for almindelig begavede Mennesker at undersøge og vurdere det hele, hvad derfor heller ikke bliver gjort, — og der ligger den største Fare og den største Vanskelighed

for os unge og for vor Tid. Reklamen hamrer ind i vor Bevidsthed, at praktisk talt alle Varer er de bedste, der findes — og saa kan den jo ikke hjælpe os i vor Søgen efter det virkelige gode. Saa bliver det den Vare, der har den mest iøjenfaldende og smarte eller vittige Reklame, der bliver brugt mest. Paa samme Maade gaar det med Strømninger og Bevægelser. Propaganda og Reklame for Oxford og Kommunisme for Nazisme og Demokrati o. s. v. At dømme efter Reklamen er hver eneste af Tingene den eneste sikre Vej til Lykke og Tilfredshed for alle. „Fuld Tilfredshed eller Pengene tilbage“ — ak ja, — „hen te Komoden og tebavs igen“!

Og midt i al denne lovede Lykke og Tiltredshed er der mange, der med fanatisk Iver kæmper for en eller anden af Ideerne og mener, det er Universalmidlet til at gøre Mennesker legemlig og aandelig unge og lykkelige. Nogle vil gøre et eller andet; andre vil lade være at gøre et eller andet. Saa mener de, alt skal være klaret. Nogle paastaar, at yderst kraftige Næringsmidler fremmer Energien, Fantasien og Velværet; andre siger, man skal spise det mindst mulige, helst kun en Smule Grøntsager engang imellem, saa befinder man sig allerbedst. Nogle anbefaler Nøgenkultur, andre uldne Strømper som det sikreste Middel til at bevare Sundheden. Alt det kan være meget godt, men vi kan ikke følge alle Raad, da de ofte gaar mod hinanden.

Nogle hævder: Et stærkt og effektivt Forsvar er den eneste Maade, hvorpaa vi kan bevare vor Neutralitet og vort Folk, andre siger: „Aldrig mere Krig, er den eneste Udvej for at bevare et Land og dets Indbyggere“. — Og midt i dette tilsyneladende Virvar, maa-ske allerede medvirkende til at forøge det, staar Ungdommen og skal finde sin Plads. Vi begyndte med at

tage paa Efterskole. Hvorfor? Jo, for først og fremmest skal man have Kundskaber, være dygtige. Videnskabens Arbejde er dog heldigvis i de fleste Tilfælde hævet over Reklamen og Konkurrencen, men det er saamænd ogsaa omtrent det eneste, der er det. Og en stor Del vil lade sig nøje med de Kundskaber, de skal bruge for at blive dygtige i deres Fag, søger dem paa Kursus og Fagskoler. Det er reelt og godt — men mange kan ikke nøjes med det. De bliver indfanget af Markedet af alle de Ideer og Løfter, det er overfyldt med, og deltager i Kampen for at finde Universalmidlet til Menneskehedens Lykke. Og for de unge er det maaske nok en vanskelig, men saa sandelig ogsaa en rig og spændende Tid, vi lever i. Der sker noget, gamle Idealer kuldcastes, og nye dukker op. Der raabes paa Frihed nu som før, og samtidig gaar man frivilligt ind under Tvangen. De Baand, man frivillig paatager sig f. Eks. gennem Partidannelser, er værre, end de Baand, man bliver paatvungen, f. Eks. af et sejrende politisk Parti. For de første Baand virker sløvende og søvndyssende, men de sidste virker snarere æggende, idet de ansporer Modstandsevnen.

Nej, vil vi finde Fodfæste i det levende Liv, der rører sig i Samfundet med andre Mennesker, vil man ikke være tilfreds med kun at dygtiggøre sig i sit Fag men leve med i Tidens Tanker og Ideer, saa skal man ikke gaa ind under et Partis Tvang men søge Sandheden og Virkeligheden, vel at mærke, hvis man ser som Ideal at være ærlig. Er man ikke, og vil man ikke være ærlig, kan man jo være ligeglad med Sandheden. Men hvordan skal man midt i Reklamens og Propagandaens Virvar finde Sandheden? Hvad er i det hele taget Sandhed? Hvis man rejser en fem Meter høj Stang op i Luften og saa spørger to forskellige Perso-

ner, om den er høj eller lav, saa er det meget sandsynligt, at den ene svarer: „Høj“ og den anden: „Lav“. Hvad er saa Sandheden? Hvem af dem har løjet? Det har ingen af dem, for han der sagde „Høj“, var i det samme kommet til at tænke paa et Kasteskaff, og han, der sagde: „Lav“, tænkte paa en 20 m høj Fabrikskorsten, og i Sammenligning med de to Ting maatte den ene svare „høj“ og den anden „lav“. Hvad var saa Sandheden? Sandheden er en Højde af 5 m, Videnskaben kan i den Slags Ting afgøre Sandheden. Men der findes saa mange andre Omraader, hvor ingen Videnskab kan gribe ind, og hvor Mennesker derfor kan raabe og agitere: „Jeg har Sandheden“! Man ser nemlig aldrig en Ting, som den er i Virkeligheden, man ser den i Forhold til dens Omgivelser, og i Forhold til, hvorfra man ser den, hvordan ens Synsvinkel er. Og saa kan man skændes om, hvordan Sandheden er. Vi kommer ingen Vegne, for er vi ærlige, har vi Ret allesammen. Det er Sandhed, som er Sandhed for mig. Jeg tror aldrig, det er Sandhed, som gaar mod et Menneskes inderste Overbevisning. Er vi fuldt ud ærlige over for os selv, er vi aldrig i Tvivl om, hvad der for os er ret og rigtigt, hvad der er Sandhed. og hvad vi skal gøre. Derfor er der lige saa mange Religioner til, som der er Mennesker, og er Menneskene ærlige, er disse Religioner rigtige allesammen. Vi kan ikke være for kritiske, vi kan ikke vurdere for grundigt, først naar vi selv har erfaret og erkendt Tingene, kan den blive til Sandhed for os, og først da, kan vi med Ærlighed benytte den. Lad os blot være skeptiske over for alle politiske Brøleaber, der kan tale saa overbevisende og synge saa kønt, lad os være kritiske og selv finde ud af, hvad der er ret og rigtigt. Er vi fuldt ud ærlige over for os selv, vil vi aldrig være i Tvivl om, hvad

vi skal slutte os til i dette tilsyneladende Virvar af Strømninger og Ideer. Selvstændigt tænkende Personer trænges der altid til og er altid til Gavn. Og skulde ogsaa jeg sige, hvad jeg tror Universalmidlet til forbedrede Tilstande er, saa er det Forstaaelse. Kunde vi komme dertil, at vi prøvede paa at forstaa hinanden i Stedet for at dømme hinanden, at vi prøvede at se Tingene ikke alene fra vort Synspunkt, men ogsaa fra de andres, saa tror jeg, at mange Stridigheder, mange Ulykker og Lidelser kunde undgaas. Men igen: Det tror jeg, mange tror noget helt andet, og er vi ærlige, har vi Ret allesammen. L.

Den gamle Vej.

SIDSTE Sommer stod jeg en Dag sammen med min Ungdomsven og Rejsefælle paa Vandskellet mellem Øst- og Vestjylland, paa Grænsen mellem det bakkede Midtjylland og det flade Vestjylland. Vi saa gennem en Dal mod Syd og en Dal mod Nord, og mod Øst og Vest havde vi skovklædte eller lyngklædte Bakker. Et rigt afvekslende Landskab med kraftigt svungne Linjer. Jorden, vi stod paa, var sandet og tør, og de dyrkede Arealer om os gav en meget ringe Høst. Kornet var lavt, og der var langt mellem Straaene.

Vi stod ved en meget uanseelig Vej, den lignede en almindelig, kun lidt benyttet Markvej — og dog har den i Aarhundreder, for ikke at sige Aartusinder været den mest benyttede Alfarvej op gennem Jylland.

Vi to har flere Gange foretaget Hedevandring sammen for at gæste Tyskebyer, Plantager, Brunkulslejer,

Nybyggerland o. l., men denne Gang havde vi bestemt, at vi vilde følge den gamle Hærvej for at lytte til dens Tale om længst henfarne Tider. Den moderne Kultur har hensynsløst udslettet mange gamle Fortidsminder. Men vi vidste, at der var en Del bevaret langs den gamle Vej. Nu var det spændende at se, om vi kunde finde de værdifuldste Ting, og prøve, om vi kunde komme i Forbindelse med dem — faa dem til at fortælle os noget.

Her stod vi altsaa ved den gamle Hærvej, der nu ser ud som en næsten ubrugt Hedevej. Her har vi kun godt 100 m fra os til den ene Side Gudenaens Kilde og i lignende Afstand til den anden Side Skjernaens Kilder. Regn, der falder her, maa foretage den lange Rejse enten med Gudenaen gennem bakkede Landskaber til Randers Fjord og Kattegat eller gennem flade Enge til Ringkøbing Fjord og Vesterhavet. Det er et Vandskel.

Hvis vi havde Tid nok, kunde det være fristende at leje en lille Baad, og saa i den glide med Gudenaens Strøm gennem Midtjyllands skønneste Egne — forbi Vestbirk, Mossø, Emborg Klosterruiner, gl. Ry, Himmelbjergsøerne med Danmarks ældste Damper, der i Aar har 75 Aars Jubilæum, se Pramfart Nord for Silkeborg; Tvilum Klosterkirke, gennem den 17 km lange nye Ormsø med Danmarks største, vanddrevne Elektricitetsværk, og ned til Randers. Det kunde blive en Baadfart i smuk og afvekslende Natur, og her kunde vi lytte til mange poesifyldte Klosterhistorier, eller Sagn om ridderlige eller hensynsløse Herremænd og Bisper, om Trolde, der boede i Høje, om underjordiske Gange fra Kløstre og Herregaarde eller om „underjordiske“ Væsener og Gengangere. Jo, Jydernes gamle Kulturstrøm er rig paa Historie, Sagn og Spøgelseshistorier. Som Dreng

har jeg hørt saa mange af dem, at det endnu kan løbe mig koldt ned ad Ryggen, naar jeg tænker f. Eks. paa Historierne om „den gale Fisker“, en Herremand paa Allingskovgaard.

Men vi skal ikke ned ad Gudenaen denne Gang.

Vi maa derimod forlade Passet mellem Danmarks to største Floder for at vandre Syd paa ad Jyllands Vandskel, ad den gamle Hærvej.

Først kommer vi gennem et dejligt, storslaet Landskab ved Tinnet Krat. Her er stejle Bakker, klædte med Lyng og Løvskov. Her er stille og fredeligt, en velgørende „vild Natur“. Intet tyder paa, at vi her vandrer ad den gamle Hovedvej ned gennem Jylland.

Hurtigt bliver vi revet ud af vore Fredsillusioner, thi vi naar straks et stort Dige, kaldet „Margrethediget“. Det er endnu bredt og højt og flere Hundrede Meter langt. Det er aabenbart en Forsvarsvold — men af hvem og mod hvem er den rejst? Ja, derom ved vi intet, men vi aner, at der har lydt Vaabenlarm ogsaa paa dette nu saa fredfyldte Sted.

Vi vandrer videre gennem en Lavning mod en høj Bakke, der er kronet med en stor Landsbykirke, som kan ses i mange, mange Miles Omkreds.

Vi naar den gamle Kirke. Den hedder Ø. Nykirke og er bygget i Rundbuestil. Udvendig er den hvidkalket paa den ene Side, medens den anden Side endnu staar med sin oprindelige graa Kvaderstens Granitmur. Vi er inde i den gamle Kirke med det flade Loft. Den ser ret almindelig ud, men den har sikkert oplevet mere end de fleste Landsbykirker.

Paa Kirkegaarden gribes vi af det vide Udsyn fra Kirken paa Bakkens Top. Vi sætter os paa Kirkegaardsdiget og lader Blikket vandre og Tankerne drage, hvorhen de vil.

Vi ser en Mængde Gravhøje langs Hærvejen, alene her i Sognet er der mere end 250. Vore Forfædre fra Bronzealdertiden har sikkert med Glæde set hen til den Dag, da de efter Døden skulde stedes til Hvile i en smuk Høj ved den alfare Vej, hvorfra de skulde høre Lurerne gjalde, naar deres Efterkommere drog paa Hærtog, eller naar de skulde til Viborg for at hylde en ny Høvding.

I Tankerne ser vi Flokke af Mænd drage mod Nord, nogle til Hest, andre til Fods, alle bevæbnede. Det vidner ikke om alt for rolige Forhold. De drager vel sagtens til Viborg, hvor der i nær Fremtid skal holdes Ting. De har nok en Sag, som de ønsker fremført og afsagt Dom i.

En anden Flok kommer vandrende Nord fra, der er mange, en hel Række, den naar helt fra Hundshoved ned over Passet mellem Aerne og op mod os. Der er væbnede Mænd, Kvinder og Børn, der er Kvæg og Gods. Det er en hel Folkevandring — det er Kimbrerne, der drager mod Syd for — hvad de naturligvis ikke havde ventet — at ende deres Dage i Norditalien.

Andre Tider — andre Hærmasser kommer dragende, snart mod Nord, snart mod Syd, men oftest mod Nord: Danskere, Polakker, Svenskere og Tyskere. De fortæller os, at det ikke altid var været behageligt at bo ved den gamle Hærvej, at der ikke har været saa fredeligt her som nu.

Billedet skifter Farve — en anden Tid holder sit Indtog. Det er Kirkens Tid, Pavernes Tid, de mange Pilgrimsrejsers Tid. Andre Skarer drager nu mod Syd. Det er mest brødebetyngede Mennesker, Fyrster, gejstlige Personer, bodfærdige og fromme Pilgrimme, der er paa Vej til den hellige Fader i Rom for at modtage hans Velsignelse, Oprejsning, Anerkendelse blandt Trosfæller.

Men der er saa forfærdelig langt til Rom. De vandrer i Sommerens brændende Sol og i Efteraarets Slud og Regn. De vandrer sammen med Lidelsesfæller, det styrker og opmuntrer. Men Hvile skal der dog til engang imellem. Og saa hviler de i eller ved de mange Kapeller, der nu er rejst langs Vejen. Ogsaa Helligkilderne valfartes der til. Her i Sognet var der foruden Kirken to Helligkilder, St. Peders Kilde og St. Helenes Kilde.

Lidt længere mod Syd laa et berømt Valfartskapel i Kollemorten, „Kolde Morten“. Det var bygget til Ære for Morten Bisp, Biskop Martin af Tours, der døde Aar 397. (Til hans Ære fejrer vi endnu Mortensaften). I Kapellet her foran Madonnabilledet er bedt mangan Rosenkrans. Mangt et „Credo“, „Pater noster“ og „Ave“ har lydt, snart med kraftig Stemme og snart fremstammet hviskende med bævende Læber. Disse Mennesker trængte til Opmuntring og Styrkelse i Troen for at faa Kræfter til at holde ud paa den lange, lange Vej til Rom. Derfor var det nødvendigt at have de mange Kapeller og Helligkilder langs Valfartsvejen. Og der var nok af dem helt ned gennem Tyskland og Italien.

En Pilgrimsfærd var for Flertallet langt fra nogen Lystrejse, for mange var det tværtimod en haard Skærsild at gennemgaa. For nogle blev det en lutrende og rensende Skærsild, saa de med Glæde og Jubel kunde modtage Velsignelsen af den hellige Fader, for andre blev det en Vandring, der aabnede Øjnene og klarede Tankerne, vakte Kritik og Protest mod gammel Overtro og Kirkens Misbrug af Magten.

Borte er nu de fleste af Kirkerne langs Pilgrimsvejen, Kapellerne er styrtede sammen, mange af Helligkilderne er udtørrede, og de, der endnu rinder, besøges ikke mere, men derfor er alle Spor ikke udviskede, heller

ikke i Menneskenes Sind. Thi trods det, at det i Aar er 400 Aar, siden Trosskiftet (Reformationen) skete i Danmark, ved jeg et Sogn, som jeg besøgte for faa Dage siden, hvor der endnu er Middelalder. Paa Kirkegaarden var en Helligkilde, i hvilken en Mand engang vaskede sin blinde Hest for at faa den helbredt. Det var Helligbrøde, og Kilden mistede naturligvis sin helbredende Kraft — men Folket mistede ikke Trangen til Hjælp. En Præst ved Kirken skrev for 100 Aar siden, „mange hundrede have baade mundtlig og skriftlig anmodet mig om Bøn for de Syge lige fra Aalborg ned til Holsten“. Og indtil vore Dage bedes der i denne Kirke med Navns Nævnelser for Sognets Syge efter Prædikenen.

Billedet skifter atter Farve — bliver endnu mørkere. En usynlig Følgesvend har sluttet sig til de hjemvendende Pilgrimsskarer. Han følger med adskillige af Pilgrimme til deres Hjem eller med omvandrende Kræmmere fra Hjem til Hjem. Hans Navn var Pesten eller den sorte Død. Han gjorde sit Arbejde grundigt. Hele Landsbyer blev mennesketomme, sank i Ruiner, udslettedes, saa kun Stednavnene blev tilbage. Mange Landsbykirker sank da i Grus, nogle af de solideste blev staaende, blev senere restaurerede og atter taget i Brug, men mange af dem stod i lange Tider tomme, fordi der ingen Mennesker var til at benytte dem.

Der fortælles, at der i Randbøl kun var en Mand tilbage. Han gik en Dag op i Kirketaarnet og ringede med Kirkeklokken. Efter nogen Tids Ringning standsede han Klokken og lyttede. Da hørte han i det fjerne en anden Klokkes Klang. Han gik efter Lyden og kom til Vorbasse. Der traf han en Kvinde, som var den eneste, der havde overlevet Pesten i denne Landsby. At de to gjorde hinanden Selskab Resten af Livet er forstaaeligt.

Men Historien fortæller mere end om de to. For den fortæller mellem Linierne, at store Strækninger blev mennesketomme. Nu ligger den store Randbølhede mellem de to Landsbyer, og den har ikke været dyrket siden. Kong Frederik 5 indkaldte ganske vist nogle Hundrede Tyskere, der skulde opdyrke Heden. Der blev bygget Gaarde med velklingende Navne f. Eks. Frederikshaab, Christiansejegd, Karolines Ynde og Maries Naade. Men Forsøget mislykkedes trods Navnene. Det eneste positive, der kom af Forsøget, var vistnok, at Jyderne fik lært at dyrke og spise Kartofler, men det havde de saamænd nok lært uden Tyskernes Hjælp. Nogle af disse Nybyggergaarde eksisterer endnu. Vi besøgte en af dem, en gammel forfalden Gaard med 700 Td. Land.

Billedet skifter atter Farve. Andre Folk med andre Interesser vandrer nu ad den gamle Hærvej.

Nu staar vi paa den store Randbølhede ved en Gaard, der hedder Ølgaard, en gammel Kro, hvad Navnet jo ogsaa tyder paa. Vi drager atter et Fortidsbillede frem og ser en Mængde levende Væsener nærme sig Nord fra. Hvad er det? En Støvsy indhyller næsten hele Gruppen, dog træder enkelte Skikkelser frem i Udkanten mod Vest, hvorfra Vinden kommer. Inden længe er vi klar over, at det er en Drift Stude paa 50—60 Stykker. Saa ved vi Besked.

Disse Dyr er købt oppe i det nordligste Jylland. Nu skal de ad Hærvejen — lad os hellere kalde den Studevejen eller Oksevejen, som den ogsaa kaldes — drives helt ned til Marskegnene, hvor de i Sommerens Løb skal æde sig tykke og fede for senere at forsvinde i sultne Tyskeres Maver.

Det er ind under Aften, og Dyrene synes at være trætte. De har i Dag gaaet helt fra Harresø Kro, ca. 25

km. Derfor lægger de sig straks til Ro, da de naar den store Hvileplads ved Ølgaard Kro. Driverne gaar straks ind i Kroen for at faa den haardt tiltrængte Aftensmad med nogle store Øller til, og maaske noget som er stærkere. Vi ved, at den berømteste Kro ved Studevejen var Bommerlund, hvor der vankede ægte Bommerlundere d. v. s. særlig gode Snapse til Maden og efter Maden.

Disse Studehandlere og Drivere var ikke altid fromme Børn. Slagsmaal, Overfald og Mord fandt ret ofte Sted. Naar Studehandleren drog hjem med spækket Tegnebog, gjorde han klogt i ikke at vandre ene over den ensomme Hede efter Mørkets Frembrud, for der var Stimænd og Skarnsfolk nok, som ikke holdt sig for gode til at udnytte en øjeblikkelig Fordel. — Kroernes Tid er forbi. Mange af dem er helt forsvundne, nogle er nedstemt og omdannet til Afholdsrestaurationer, andre blev til almindelige Bøndergaarde. Sic transit Gloria Mundi.

Vi er ikke langt fra Jelling med Danmarks stolteste Gravhøje og Runesten. Disse Runesten vil vi ikke opholde os ved paa denne Tur, da de er saa velkendte. Men vi fandt langs Hærvejen andre Runesten, som er mindre kendt, og nogle, hvis Tilværelse vi intet anede om.

Paa Randbøl Hede traf vi saaledes en anseelig Runesten med følgende Indskrift: „Tove Bryde rejste denne Sten efter Brydens Hustru. Disse Stave for Torgunn skal leve meget længe“. Runernes Liv havde dog nær faaet en brat Ende i 1874, for da var Markens Ejer ved at kløve Mærkepæle. Da havde Runerne nær faaet Ulivssaar, for der var allerede lavet nogle Pæle af Stenen, før Runerne blev opdaget. Nu staar Resten af Runestenen paa Højen, hvor den oprindeligt stod.

Nord for Bække saa vi ved Karl Legums Høje en Række Bautasten, hvoraf en havde følgende Indskrift:

„Ravne lod opkaste dette Stenmindesmærke efter sin Moder Viborg“.

I Bække By, lige ved Kirken, staar en Sten med følgende Runeindskrift: „Ravnunge-Tove og Funden og Gnyble de tre gjorde Thyras Høj“.

Og endelig saa vi paa Læborg Kirkegaard en Runesten, der af Stenhuggeren i vor Tid har faaet hele to Rækker Kilehuller og altsaa har været sin Ende nær. Paa den staar: „Ravnunge-Tove huggede disse Runer efter Thyra sin Herskerinde“.

Alle disse Runesten staar endnu langs den gamle Hærvej, men der har naturligvis været mange flere. Det mærkeligste ved disse Sten er, at de alle er rejst for Kvinder, hvad ellers ikke er Tilfældet andre Steder i Landet, hvor der som oftest kun er rejst Mindesten for Mænd, flest for Hærmænd.

Ved Kongeaaen slutter vi vor Vandring. Vi har paa hele Strækningen hertil ikke passeret en eneste Bro, og derfor vil vi heller ikke over Skodborg Bro.

Men vi staar her og beundrer vore Forfædres praktiske Sans. De har fundet den eneste Passage mellem Kattegat og Vesterhav, som kunde befærdes tørskoet, og dog var deres Adelsvej mere lige end de fleste moderne Landeveje. Mon den gamle Hærvej bliver omdannet til moderne Auto-Strada, der har jo været Tale om det?

Vi begyndte vor Tur med nogen Ængstelse. Vilde den blive en Skuffelse? Den blev det ikke, den gav mere, end vi ventede. Vi var i Følge med sejrige Hære og lidende Flygtninge, med magtsyge Prælater og ydmyge Pilegrimme, med rige Handelsmænd og fattige Studedrivere.

Og saa traf vi en flittig, men nøjsom Befolkning, som

nu ved fredelig Syssel søger at skrabe Livsmuligheder for de kommende Slægter langs med „æ Kongvej“.
P. Birkelund.

Cykleturen Ringe - Kullen.

CYKLETUREN i Aar skulde begynde den 12. Juli. Præcis Kl. 10 startede vi fra Friskolen. Vi skulde til Kullen. — Den første Strækning, Ringe—Nyborg forløb uden Uheld i straalende Solskin, og godt gik det ogsaa over Storebælt. Men straks efter begyndte de første Vanskeligheder at melde sig, en af Delagerne brækkede nemlig den ene Pedal af sin Cykle. Dette blev dog hurtigt ordnet, og vi kørte videre. Paa Vejen til Slagelse saa vi Hellig Anders Korset. I Slagelse holdt vi et lille Hvil, hvorefter vi skulde ud at se Ruinerne af det gamle Antvorskov Kloster, der ligger ca. 1 km fra Slagelse. Næste Gang vi gjorde Holdt var i Reerslev, hvor vi spiste vor Aftensmad. Da vi alle var blevet godt mætte, satte vi os paa Cyklerne igen, og kørte videre til vi naaede Holmstrup. Her skulde vi ind og se den gamle Holmstrup Kirke. Birkelund fik snart fat i Graveren, der var en udmærket Foreviser. Efter en interessant Gennemgang af Kirken spurtede vi ud ad Landevejen igen.

De fleste af os var efterhaanden blevet lidt trætte, men ved Udsigten til, at der nu kun var ca. 5 km tilbage af denne Dagsmarch, gik det med ganske god Fart, og snart havde i da ogsaa Jyderup, hvor vi skulde overnatte, i Sigte.

Vi naaede hurtigt Herberget, og fik i en Fart Bagagen af vore Cykler. Birkelund meddelte os derpaa, at

vi havde en Time for os selv, saa vi kunde se os lidt om i Byen, hvis vi vilde. Præcis Kl. 9,30 gik vi til Ro i Herberget.

Straks da vi vaagnede næste Morgen stod vi op og vaskede os, hvorefter vi indtog Morgenmaaltidet. Kl. 8 lød Startsignalet, og saa spurtede vi ad Lynæs til. Vi naaede snart den gamle Historiske Herregaard Dragsholm, som vi besaa med stor Interesse, og alle, der havde Fotografiapparat, skulde naturligvis have taget et Billede. Ved 10-Tiden forlod vi Dragsholm igen. Ca. 2 km fra Dragsholm ligger et Stykke fredet Land, kaldet Dopperne, der var vi ogsaa. Snart naaede vi Vejrhøj. Efter en temmelig anstrengende Opstigning naaede vi Toppen, og vore Anstrengelser var heller ikke forgæves. Der var en pragtfuld Udsigt deroppe fra, mod Vest det vældige Kattegat med Neksø i Forgrunden, og mod Øst det smukke Nordsjælland. Men der maatte vi jo ogsaa fra engang, og ved 11 Tiden kørte vi videre. Turen gjalt nu Faarevejle Kirke. Efter ca. 10 Minutters Kørsel var vi der. Vi stillede vore Cykler ved Kirkegaardsmuren og gik op imod Kirken. Foreviseren kom netop ud med et andet Selskab, saa det var jo et meget passende Tidspunkt, vi var kommet paa. I Kirkens Krypt ligger en gammel Jarl begravet, ham var vi nede at se.

Oppe fra Esterhøj, som ligger ca. 4 km fra Faarevejle, havde vi en glimrende Udsigt over det smukke sjællandske Landskab. Fra Esterhøj fortsattes til Høve Strand, hvor vi skulde ud at bade. Vandet var dejligt, men Bunden var grufuld, fuld af skarpe Sten.

Naa, det var imidlertid ved at være Middag, og vi maatte se at finde en Købmand, hvor vi kunde købe noget Middagsmad. Ham fandt vi ogsaa snart, nemlig i Hønsinge. Vi blev hurtigt færdig med at spise, saa

da Klokken var halv tre, startede vi igen. Turen gjaldt nu foreløbig Stenstrup, hvor vi skulde se en gammel Jættestue. Vejen derop var ikke videre god, men saa var Landskabet til Gengæld saa meget smukkere. Jættestuen i Stenstrup er meget stor, der er to Kamre, hver med Plads til 60 døde. Da vi alle havde været inde i Højen, kørte vi videre ud til Oddens Museum, som

Udsigt fra Stenstrup Troldhøje mod Lumbsaas.

kun ligger et lille Stykke fra Jættestuen. Her var mange gamle interessante Ting at se. En Knap af Villemoes' Vest var der ogsaa. Klokken var imidlertid blevet mange, og vi maatte skynde os for at naa Færgen i Rørvig i rette Tid. Paa Vejen til Rørvig kom vi igennem Nykøbing, og vi var ogsaa et lille Smut ude ved Kattegat. Naa, vi naaede i god Behold Hundested, og nu skulde vi ud og have Aftensmaden, som vi skulde spise paa Sømandshjemmet.

Ved halv ti Tiden gik vi til Ro i Herberget i Lynæs, ca. 3 km fra Hundested.

Saa snart vi næste Morgen var blevet vækkede og havde faaet Morgenmad, maatte vi af Sted igen, vi havde nemlig en temmelig lang Dagsmarch for os.

Uden større Begivenheder naaede vi Frederiksværk, og derfra fortsattes til den gamle Ruin „Asserbo“, som vi var henne at se. Derefter havde vi en smuk Køretur gennem det endnu morgenfriske Tisvilde Hegn, saa da vi ved Middagstid naaede Tisvildeleje, var ingen af os synderlig trætte.

Naa, nu var Middagsmaden indtaget, og vi maatte, om end nødtigt, videre. Vi vidste nemlig, at vi havde det værste Stykke Vej tilbage. Turen gik nu til Raageleje, derfra videre til Gilleleje og endelig derfra over Hornbæk og Hellebæk til Helsingør, hvor vi skulde overnatte. Og det var vel nok en drøj Tørn, inden vi naaede dertil. For det første havde vi stiv Modvind lige fra Raageleje til Helsingør, og for det andet regnede det næsten ustandseligt fra vi naaede Gilleleje og hele Resten af Dagen, saa det siger sig selv, at det kvikkede svært op, da vi endelig havde Kronborg i Sigte. Naa, heldigvis havde vi alle sammen, paa een nær, Regnfrakker med, saa helt gennemblødte blev vi da ikke.

Efter at have faaet Cyklerne i Stald og Bagagen anbragt i Herberget, holdt vi et lille Krigsraad: Skulde vi gaa ned at se Kronborg, eller skulde vi ikke. Resultatet blev Ja. Det var en temmelig drøj Tur at komme derned, Regnen piskede nemlig i Ansigtet hele Tiden, og da vi endelig naaede derned, viste det sig, at der kun var en halv Time, til man lukkede, altsaa, kunde vi kun naa at se een Afdeling, og vi valgte saa Kasematerne. Men vi fortrød heller ikke senere dette Valg, det var nemlig en meget interessant Tur, vi havde der.

Efter Rundturen paa Kronborg blev der lige Tid

til at se det gamle Graabrødrekloster, inden vi skulde spise. Da dette var overstaaet, var det heldigvis holdt op at regne, saa vi kunde gaa lidt paa Opdagelse, før vi skulde i Seng.

Og saa var Timen kommen, da vi skulde forlade Danmark. Saa snart vi var kommen ombord i „Asathor“ sejlede vi ud over Øresund i stiv Kulng. Efter en halv Times Sejlads naaede vi Sverige. Igennem Tolden kom vi hurtigt, ingen af os blev visiteret. Paa en stor Plads lige uden for Toldstationen holdt Bilen, som vi skulde med. Vi kom hurtigt ind i den, og saa gik Turen i Storm og Regn ud gennem Hälsingborg Gader ad Kullen til. Det første Stykke Vej var ikke videre interessant. Men snart ændrede Landskabet sig, og da vi var i Nærheden af Arild, begyndte de første Klipper at stikke frem af Jorden. I Arild stoppede vi et Kvarters Tid. Et lille Stykke fra Pladsen, hvor vi holdt, var en Iskiosk, den blev naturligvis straks stormet. Priserne paa en almindelig Ispind var stærkt varierende, lige fra 12 til 25 danske Øre.

Eftet dette lille Hvil fortsattes gennem Mølle uden Ophold til vi naaede Kullen. Hvilken storlaaet Natur. Bag os ragede vældige, skovbevoksede Klipper højt op i Luften, og foran os laa det vældige Kattegat. Før vi steg ud af Bilen paalagde Birkelund os at være meget forsigtige, et Par Dage i Forvejen var nemlig to unge Københavnerne styrtet ned og knust i den vældige Brænding.

Engang maatte vi dog ogsaa derfra, selv om der var smukt. Nu fortsatte vi tilbage gennem Skoven. Et Stykke inde i Skoven holdt vi igen, nu skulde vi ud paa en lille Vandretur. Først skulde vi ned til Havet og se Josefinelustgrottan. Nedad gik det meget godt, men da vi skulde op igen, fik vi Brug for vore Kræfter.

Alle de Trin. Men op kom vi dog, og saa gik vi videre over et Stykke Land bevokset med Blaabær og Lyng, indtil vi naaede Djupadal. Her skulde vi igen ned. Nedturen gik som første Gang meget let, men opad, uha, uha, det var vel nok drøjt. Nu fortsatte vi hele Vejen igennem Djupadal til vi naaede Hovedvejen, hvor Bilen ventede. Middagsmaden skulde vi spise i Mølle,

Parti fra Kullen.

som vi naaede ved halv et Tiden i Storm og øsende Regn. Det var vel nok hyggeligt.

Saa snart vi var færdige med at spise, kørte vi til Höganäs, hvor vi skulde ned i Kulgruben „Gustav Adolf“. Det mest spændende her var Nedturen med Elevator gennem den 105 m dybe Skakt, næh, hvor det kriblede i Maven.

Efter Besøget i Gruben fortsatte vi direkte til Hälsingborg, som vi naaede Kl. 4. Da Færgen først skulde sejle Kl. 5,30, havde vi halvanden Times Ventetid, som de fleste af os benyttede til at gaa paa Opdagelse i.

Kl. 6 var vi atter i Danmark.

Kl. 8 næste Morgen lød Startsignalet. Den Dag havde vi ikke særlig travlt, vi skulde kun køre 60 km. Foreløbig skulde vi til Fredensborg. Kl. 9 naaede vi Fredensborg. Efter en interessant Gennemgang af Parken

Kulgrube i Höganäs.

og Slottet fortsatte vi vor afbrudte Kørsel til vi naaede Hillerød. Her skulde vi ind og se det gamle Frederiksborg Slot, der nu er indrettet som Museum. Her saa vi mange gamle interessante Ting, men da vi desværre kun havde en Time til vor Raadighed her, var det en meget hastig Gennemgang. Et lille Stykke udenfor Hillerød, i en Skov, der laa ved Vejen, spiste vi til Middag. Da dette var overstaet, kørte vi uden yderligere

Ophold til København. Her fandt vi snart Skibet, som vi skulde med, og fik sat Cyklerne der i Nærheden. Derefter havde vi en Times Rundgang, hvor vi saa de mest berømte af Københavns Bygninger. Efter denne Tur spiste vi Aftensmad paa Grundtvigs Hus.

Skibet sejlede Kl. 6. Op gennem Øresund havde vi en dejlig Sejltur, særlig Solnedgangen var meget smuk.

Kl. 5 næste Morgen løb vi ind til Samsø. Vi skulde

naturligvis alle en en lille Tur i Land, hvad der forøvrigt ogsaa var god Tid til, vi sejlede nemlig først Kl. 6,30

Kl. 10 naaede vi Odense og Kl. 12 var vi atter i Ringe, en dejlig Tur og mange gode Oplevelser rigere.

H. J.

Min første Tale

JEG har debuteret som Foredragsholder. — Efter moden, næsten overmoden Overvejelse besluttede jeg mig endelig til, at tage dette uhørt dristige Skridt ind paa Berømthedens tornefulde Vej og prøve at overvinde min Angst for det store tusindøjede Uhyre, som kaldes Publikum. Og jeg maatte gennemgaa frygtelige Diletantulus-Qualer ved dette mit første Forsøg paa at gennembryde denne Genertthedens Mur, som altid brutalt har stillet sig i Vejen for mig ved ethvert Forsøg paa at storme Berømmelighedens Fæstning,

Jeg vil prøve at skildre for jer de navnløse Qualer, jeg har været Genstand for under mit Forsøg paa at holde noget, jeg kaldte et Foredrag.

Det begynder med, at man sidder og grubler i de lange, søvnløse Nætter, mens man af og til tæstner et mere eller mindre bevinget Ord paa Papiret. Naar man har fæstnet saa mange bevingede Ord paa Papiret, at de fylder flere Sider, stiller man sig Positur foran Spejlet og læser det igennem og forbavses over sine fænomenale Evner som Skribent. Har man virkelig selv skrevet det? Saa læser man det engang til og kommer til det Resultat, at det er det værste Hundeæde, man

nogensinde har lavet. Man krøller det rasende sammen, smider Pennen fra sig og giver sig til at vandre energisk op og ned ad Gulvet, til man bliver træt og atter sætter sig til at gruble. Paa denne Maade faar man efterhaanden et saakaldt Foredrag møjsommeligt bygget op, Sætning paa Sætning, til det kommer til at fylde tretten og en halv Side.

Den store Dag oprandt. Foredraget skulde holdes Kl. 11. Hele Formiddagen gik jeg og gjorde et fortvivlet Forsøg paa at se overlegen ud. Jeg var det nemlig slet ikke. Saa ringede Klokken. Dette var Signalet. Dens Toner gik mig gennem Marv og Ben. Med rystende Fingre og med den kolde Sved perlende paa Panden søger jeg forgæves at ordne mit Manuskript, mens jeg udstøder forvildede Spørgsmaal: „Sidder mit Slips rigtigt? Har jeg Flip paa? Er jeg meget bleg?“ Men Kammeraterne viser ikke Spor af Medfølelse. Saa lyder Dødsdommen: „Foredragsholderen har Ordet“, siger Mester med sin dybe Stemme. Jeg vakler op paa Talerstolen, som et Billede paa Ynkelihoodens Personificering, synes jeg selv. Med en overmenneskelig Kraftanstrengelse retter jeg mig op, griber med rystende Hænder krampagtig fat i Talerstolens Kant og lader mit Blik glide ud over Forsamlingen, men trækker det straks til mig igen. Det er ikke til at holde ud at se paa alle disse Ansigter, der stirrer saa nysgerrigt afventende op paa en. Saa begynder jeg, med rystende Stemme at berette om mine sælsomme Oplevelser under Aftjeningen af min Værnepligt i Gribskovens hemmelighedsfulde Dybder. Efterhaanden som det skrider frem, og enkelte Bifaldsytringer giver sig til Kende, vokser mit Mod, og Ordene strømmer slebne og velvalgte fra min Mund. Og da jeg endelig, under Bifaldets Larm

fra det mægtige Amfiteater, vakler ned fra Talerstolen, føler jeg mig som noget i Retning af en Sejrherre.

Det er i korte Træk min Debut som Foredragsholder.
Erling Bek.

Elevforeningens Generalforsamling den 7. Juni 1936.

GENERALFORSAMLINGEN blev i Aar meget kort, da alle var trætte efter Jubilæumsfestens mange Taler, og den megen Uro i Lokalet ikke indbød til lang Forhandling.

Af Beretningen kun dette: Elevforeningen har udsendt et Aarsskrift som sædvanlig. Understøttelse er blevet givet til to Elever. Elevforeningen har afholdt en godt besøgt Julefest, som der efter Tilslutningen at dømme er al mulig Grund til ogsaa at gøre i Fremtiden.

Regnskabet blev oplæst og godkendt. Valgene til Bestyrelsen blev Genvalg. Sidste Vinters Repræsentant er Hjalmar Jørgensen, Ringe.

Næste Aars Generalforsamling bliver ved Elevmødet Søndag den 6. Juni 1937. *Lidden Højlund.*

Julefesten.

ILighed med tidligere Aar afholder Elevforeningen Julefest paa Skolen Tirsdag den 29. December Kl. 19—23,30. Selvfølgelig vil der blive sørget for at gøre Rammerne saa festlige som muligt, saa der er ingen Tvivl: Vi møder alle paa Skolen den 29. Decbr.!

Bestyrelsen.

Larsen, Ingrid, Knud Larsen, Svindinge pr. Øksendrup.

Madsen, Jutta, Boltinggaards Skov pr. Ringe.

Mosegaard, Inga, Herringe pr. Rudme St.

Nielsen, Agnes, „Aahave“, Vester Skerninge.

— Arne, Marius Nielsen, Allesø pr. Odense.

— August, Skarø pr. Svendborg.

— Helene, Vester Aaby Alderdomshjem.

— Holger, Ørbæk Kro. Ørbæk.

Pedersen, Carl Tornhøj, Stenstrup.

Rasmussen, Gudrun, Tranderup pr. Skelskør.

— Kirsten Hassellund, Eskildstrup pr. Pederstrup.

Skjerning, Ejler, Marie Skjerning, Stenstrup St.

Skov, Jens Frede, Købm. Skov Gislev,

Steffensen, Viggo, Trellerup, pr. Dræby.

Hvad vi skal huske.

Det er Tirsdag den 29. December Kl. 19, at vi skal
til Julefest i Elevforeningen.

— — —
Næste Aars Elevmøde afholdes Søndag den 6. Juni.

Og saa — —

Glædelig Jul!